

מת (נצח) 18059-04-24 - מדינת ישראל נ' פלוני

בית המשפט המחוזי בנוף הגליל-נצח

מ"ת 18059-04-24 מדינת ישראל נ' פלוני(עוצר)

לפני כבוד השופט אסף זגורו

מבקשת מדינת ישראל
נגד

משיב פלוני (עוצר)
החלטה

לפני בקשה של המשיב לעיון חוזר בהתאם לסעיף 52 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכוות אכיפה-מעצרם) התשנ"ז - 1996 (להלן "חוק המעצרים").

כנגד המשיב הוגש כתב אישום המחייב לו עבירות אינוס, תקיפה ואיומים ביחס לקטינה בגיל 14 שנים. מדובר במשיב הסובל מבעיות נפשיות ופסיכיאטריות ובעבורי אשפוזים וטיפולים בחלוקת בריאות הנפש.

לאחר שחוות דעת של הפסיכיאטר המוחזוי הצבעה על כך כי המשיב כשיר לעמוד לדין וכי היה מודע למשמעות ביצוע העבירות המוחשיות לו, הסכים ב"כ הקודם להארכת מעצרו עד לתום ההליכים בתיק העיקרי בעניינו).

המשיב עצור מזה שנה וארבעה חודשים ולאחרונה התקיים דיון בבקשת הארכת מעצרו כנדרש בחוק המעצרים בשל התארכות ההליכים (בקשה שלישי במספר). במסגרת ההחלטה בית המשפט העליון (כב' השופט שטיין) מיום 19.5.24 נרשם כי לנוכח המסתוכנות המופלגת הנש��ת מהמשיב והראיות לכאורה המצביעות על כך שביצע מעשה אינוס חמור ביותר, בריהוא שמן הדיון לעצור אותו עד תום ההליכים. יחד עם זאת, לנוכח מצבו הפסיכיאטרי, נקבע כי אין זה מן הנמנע לבדוק חלופת מעצר עבור המשיב.

על רקע זה הגישה ב"כ המשיב בקשה לעיון חוזר וביקשה להורות על העברתו לתנאי חלופת מעצר במסגרת המכונה "בית חם" בקרית אתא, תוך שטענה כי חלופה זו אף הוצעה בבית המשפט העליון.

היום התקיים דיון בבקשת ונציג "בית חם" העיד לפני ונחקר על ידי ב"כ המבקשת.

משמעות עדותו של נציג "בית חם" וכן לאחר עיון בתוכנית חלופת המעוצר שהוגשה לעיוני עולמים הנתונים הבאים:

1. מדובר על מסגרת המשמשת חלופת מעוצר במשך תקופה ארוכה של 24 שנים.
2. בכל התקופה זו ולכל הפחות ב-15 השנים האחרונות, היו 2 נסיבות הימלטות מהמסגרת.
3. מדובר במרכז המופעל על ידי עמותה המתמחה בטיפול בפורי חוק ובאנשים בעלי דפוסי התנהגות בלתי סתגלניים המוכרת על ידי בית המשפט.
4. מדובר במבנה בן מספר קומות, אשר בקומה העליונה אמורים לשחות עצורים בחלופת מעוצר או בתנאי פיקוח אלקטרוני. ביחס לעצורים אלו, אין מעבר לקומות התחתונות או לשטחים ציבוריים של המבנה.
5. בקומה האמורה מצוי מדריך/מפקח שגמ ישן שם ובודק תנועותיהם של העצורים ולא מאפשר יציאתם.
6. המבנה עצמו מגודר בחומה/גדר גבוהה ומצולם על ידי 26 מצלמות במעגל סגור.
7. בית חם ניתן לטיפול קבוצתי על ידי המדריכים וכן עו"ס. מדובר בטיפול פסיכו-סוציאלי כאשר המטרה היא למוד מיווניות התמודדות והימנעות ממצבים מסכנים.
8. מי שזוקק לטיפול פסיכיאטרי מקבל הטיפול התרופתי בעידוד ובפיקוח של הצוות. מי שזוקק לפגוש פסיכיאטר, יכול לצאת בלווית ובפיקוח מדריך מהמקום לאחר קבלת אישור בבית המשפט. אי שיתוף פעולה מצד המשיב בקבלת טיפול רפואי יביא לכך שלא יוכל לשחות במסגרת המוצעת.
9. לא מדובר בחלופה טיפולית לעבריini מין או צזו המעניקה טיפול לעבריini מין.
10. במקרה של חשש להפרת תנאים, המדריך במקום מודיע למשטרה בהודעה טלפוןית וכן מעדכן את הסניגור ואת בית המשפט.
11. במהלך תקופת הטיפול, מעביר בית חם דו"ח מעקב המעיד על שיתוף הפעולה בהתאם לדרישות בית המשפט.

ב"כ המשימה טוענת כי אין מקום להורות על שחרורו של המשיב לחלופת מעוצר ואף לא להעבירו בתנאי פיקוח אלקטרוני. היא קוראת את החלטת בית המשפט העליון ככך המאפשרת בჩינת חלופת מעוצר או תנאי פיקוח אחרים, מקום שמדובר היה בחלופה שמעניקה טיפול מותאם לעבריini מין ו/או למי שסובל מבעיות פסיכיאטריות ואילו "בית חם" לא מתאים לא לאלה ולא לאלה. עוד נטען, כי המקום עצמו מופעל על ידי מכורים לסמים לשעבר ולא על ידי מי שהם נעדרים עבר פלילי. נטען כי המשיב מסוכן לציבור נוכח המוכיח לו ועל כן אין מקום להיענות לבקשתו.

ב"כ המשיב טעונה כי החלופה המוצעת מאינת מסוכנות והוא למעשה זהה בבית המעצר. מדובר במבנה סגור, מאובטח, מתחום ומוגדר שיש בו פיקוח ובקרה באמצעות מצלמות ואין סיבה מדוע לא להיענות לבקשת הנאשם. היא הסבירה עוד, כי אין הכרח שתהיה זו חלופה טיפולית המתאימה לעבריini מין ו/או לחולים פסיכיאטרים, אלא מה שנדרש הוא חלופה שתוכל לאין מסוכנות. היא הוסיפה כי משפטו של המשיב מתנהל השנה וארבעה חודשים וצפוי להסתיים רק עוד שנה. אמנם הסתיימה פרשת התביעה, ברם פרשת ההגנה טרם הchallenge והיא תכלול הגשת חוות דעת מומחים בתחום בראות הנפש וחקירה נגדית של הפסיכיאטר המחויז, אך שהיא תארך זמן לא מבוטל. לדבריה, המשיב סובל במיוחד בתנאי המעצר בשל נסיבותיו הפסיכיאטריות ועל כן נדרש להקל עליו במידה במעט באמצעות העברתו לחלופה. היא רואה בטענות המאשימה לא יותר מאשר ניסיון להוורת המשיב במעצר כמקדמה על חשבון העונש. כן הציגה פסקה התומכת בטענותיה.

לאחר עיון, בחינה ושיקילה הגעתי למסקנה כי דין בקשת המשיב להיענות בחיוב, אך עם זאת, אני סבור שיש להורות על העברתו ל"בית חם" בתנאי פיקוח אלקטרוני ולא כחלופת מעצר והכל מהኒומיקים הבאים:

1. ראשית, שוכנעתי לאחר שמיית המפקח/נצח "בית חם" כי מדובר במסגרת המתאימה לשימוש חלופת מעצר ברמה גבוהה ביותר האפשרית הדומה למעצר ממש "כמסגרת אזרחית". מדובר במסגרת המכירה היטב דפסי פעילות עברייניים, היא ותיקה מאוד (24 שנים), מורכבת מאנשים שהעולם הפלילי אינו זור להם, יודעת לזהות גורמי סיכון, משתפת פעולה עם גורמי טיפול ואכיפה, מאושתת 7/24 ויכולת להבטיחשמי שנמצא בין כותליה לא יסכן את הציבור ברמת וודאות גבוהה למדי.

2. כמו, מדובר במסגרת רואיה לשימוש חלופת מעצר, גם אם העברות המיויחסות לנאשם מצביעות על מסוכנות.

3. לא הցנו בפני החלטות המעידות על כך כי מדובר במרכז ("בית חם") שאינו ראוי לשמש חלופת מעצר או לא נמצא ראוי על ידי בית המשפט או כזה שהפר התחייבתו לפיקח על עצורים בתנאי חלופה כללה ואחרים. בהגינותו, סיפר מר קפה שהheid לפני נסיונות בריחה במהלך תקופה ארוכה של 15 שנים. הניסיון הממושך ללא הצלחה של בריחה של נאים המצויים בחלופת מעצר מדובר בעד עצמו (להבדיל מחלופת מעצר בתיות או מסגרות פתוחות אחרות שאין לדעת עד כה יכולו להבטיח אכיפה תנאי חלופה או פיקוח).

4. במקרה שלפניי מדובר למי שהחשש מפניו הוא שיבצע עבירות מין, בעיקר בקטינות. המוסגרת המוצעת אינה כוללת קטינות. ישנה חיצחה בין המשיב לבין הציבור. ישנה אף חיצחה בין לבן יתר השווים בקומות האחרות במבנה. لكن מבחינה זו, כל עוד המשיב שומר על כללי "בית חם" אין לי ספק שהוא מושג מתוך המאינית מסוכנות (ולא רק מצמצמת מסוכנות).

5. זה המקום לציין, כי מבחינת קוויל אישיותו /או התנהגותו של המשיב (כעולה מחוות דעת פסיכיאטרית), אין מדובר באדם הנטווע בעולם העברייני במובן זה שיש סיבה לחושש כי יפגע פיסית במפקחים או בשוהים האחרים "בבית חם" /או ינסה להימלט בכוח.

6. איני סבור שיש הכרח "שבית חם" ישמש כמקום וכגורם טיפול לעברייני מין כדי שיוכל להציג עצמו כחלופת מעצר או מקום מפקח על עבריין מין. החשש בעניין המ██וננות לא יפוג מטיפול בן מספר חודשים שיקבל עבריין מין, ועיקר ההדגשה והמשקל צריכים להיות על טיב התנהלות מקום החלופה, הפיקוח האנושי, המקום הפיסי, יכולת היציאה והכנסה וכו"ב נתונים. יחד עם זאת, אציין כי גם במקרים שבהם מדובר היה בעברייני מין, אפשרה ההחלטה חלופת מעצר "בבית חם" (ראו למשל בש"פ 8868/23 פלוני נ' מדינת ישראל (ນבו 25.12.2023) בש"פ 5153/23 פלוני נ' מדינת ישראל (ນבו 19.7.23)). גם במקרים שנדרשו בנסיבות חלופת מעצר ב"בית חם", הדבר לא נבע מכך שמדובר במקום שלא מתאים למי שנאשם בעבירות מין (ראו למשל: בש"פ 7882/16 מדינת ישראל נ' סامر ג'zin (ນבו 8.11.2016)).

7. באשר לטענת ב"כ המאסימה כי המסגרת האמורה אינה מתאימה בשל אפיונו הפסיכיאטרי של המשיב, גם כאן לא מצאתי שיש בטענה זו ממש. ראשית, על פי הפסיכיאטר המחויז, המשיב אינו לוקק לתנאי אשפוז יוכל לשחות במעצר תוך קבלת טיפול פסיכיאטרי (ראו חוות הדעת של הפסיכיאטר המחויז מיום 1.5.2024 בפרק המ██וננות). עובדתית, המשיב מצוי במעצר על ידי שב"ס ללא שמעתי כי הוא נדרש לטיפול פסיכיאטרי צמוד או מיוחד. אין ספק שלפחות אותו טיפול פסיכיאטרי יוכל המשיב לקבל גם ב"בית חם". זאת ועוד, להבדיל מבית המעצר של שב"ס, במסגרת של "בית חם" יש מי שודאג לכך שהמשיב נוטל בפועל את הטיפול הפסיכיאטרי. במקרים של צורר בבדיקה פסיכיאטרית, ניתן לחתון מתאים והטיפול ניתן במסגרת קופת חולים כאשר המשיב יצא בלילה ופיקוח מתאימים. על כן אני סבור, שגם מטעם זה אין מקום לדוחות בקשר המשיב.

8. יש לזכור בחשבון, אף בזיהירות רבה, את השפעתו המרתתעה של המעצר הממושך על המשיב ביחיד נוכח מצבו הפסיכיאטרי. זאת ועוד, עצם הימשכות ההליך העיקרי והצפי להתמכות נוספת בתונה, יש בה להצדיק הטית נקודת הבודד לעבר חלופה או פיקוח אלקטרוני (בש"פ 5681/16 מדינת ישראל נ' מלול (ນבו 22.2.2016); בש"פ 2105/14 מדינת ישראל נ' אגדה (ນבו 1.4.2014)).

9. מנגד אני לוקח בחשבון החשש מפני הימלטות מאימת הדין, אף גם כאן סבור שמדובר במסגרת משותפת פעולה ושומרת חוק שתדע לדוח בזמן אמת למשטרה מה גם שכאמר ומטעים אלה, אני סבור שיש הכרח בתנאי פיקוח אלקטרוני.

לסיכום, אין לי ספק שאם המשיב ביצע העבירות המ██וננות לו, הרוי שהוא אמור להיות מאחורי סורגים וברית. התחששה מפני שחרור עבריין מין מבית המעצר אינה פשוטה. אלא שמדובר בהכרעה ששומרה להליך העיקרי והמשיב עדין לא הורשע. ענייננו אנו הוא בהבטחת שלום הציבור מפני מסוכנות המשיב

ועריכת איזונים מתאימים בהתאם לפסיקה בכלל ולהנחיית בית המשפט העליון בהחלטתו الأخيرة בעניינו של המשיב בפרט.

במסגרת זו, סבורני על בסיס הנימוקים לעיל, כי ניתן לאין מסוכנות ולשמור על שלום הציבור מפני המשיב אם יועבר בתנאי פיקוח למסגרת המוצעת.

לאור כל האמור, אני רואה לנכון לקבל הבקשה ולהורות על העברתו של המשיב בתנאי פיקוח אלקטרוני "בבית חם" בקרית אتا, בכפוף לקבלת אישור מנהלת הפיקוח האלקטרוני שתימסר תוך 48 שעות.

אני קובע כי המפקחים, אליהו קפה, איל דוד, שולה דהן, שרון גוקמן, דניאל בן דוד וברהם בן לולו, ממסגרת "בית חם" יושמו כמפקחים ביחס למשיב.

אני מחיב המשיב להחותם על התחייבות עצמית בסך 200,000 ₪ להבטחת שמירת התנאים.

אני מחיב המשיב להפקיד בקופה בית המשפט 20,000 ₪ כתנאי לכינוס החלטה זו לתקף.

אני מחיב המשיב להישמע לכללי "בית חם".

אני מורה ל"בית חם" לעדכן את בית המשפט מדי רביעון החל מיום 1.12.25 בדבר המנהלות של המשיב במסגרת ושמירתו על הכללים.

אני מחיב את "בית חם" לדוח על כל הפרה של הכללים על ידי המשיב לכל הגורמים לרבות סניגוריה, פרקליטות ובית המשפט.

אני מעכבי ביצוע ההחלטה לפחות 48 שעות על מנת לאפשר לפרקליטות לשקלול הגשת ערער.

יש להודיע לבית המשפט עד ליום 17.7.25שעה 12:00 האם יש כוונה להגיש ערער.

iomca לצדים ולמנהל הפיקוח האלקטרוני.

ניתנה היום, כ' تمוז תשפ"ה, 16 יולי 2025, בהעדן
הצדדים.